

Prædiken i Aulum Kirke - Søndag 8. januar 2012 - Sørine Gotfredsen

At tro er at komme til det, der er større, end vi kan forstå: Guds rige, som Kristus har åbnet i dagen for os, som er små. Amen. (DDS 582)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus:

De bar nogle små børn til Jesus, for at han skulle røre ved dem; disciplene truede af dem, men da Jesus så det, blev han vred og sagde til dem: "Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres. Sandelig siger jeg jer: Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det." Og han tog dem i favn og lagde hænderne på dem og velsignede dem. Amen.

Der tales en del i disse tider om danskerne og folkekirken. Ønsker vi her i landet på længere sigt at beholde vores kirke, og i så fald hvorfor og i hvilken udgave? Har menigmand mon fantasi til at forestille sig, hvad det ville betyde, hvis vi afskaffede folkekirken, og har nogen af os fantasi til det? Det er selvsagt temmelig svært at svare på alt dette, men det ændrer ikke ved, at spørgsmålene er særdeles relevante. Forholdet mellem kirke og stat er konstant til debat, medlemstallet analyseres igen og igen, og mange hævder, at en stor del af danskerne mest støtter folkekirken af gammel vane og hurtigt ville falde fra, hvis de for alvor blev bedt om at forholde sig til den. Nu sidder nogen af jer måske og tænker, at – åh nej, skal vi nu igen høre om alt det her! Skal vi ikke hellere beskæftige os med alt det interessante, udfordrende og vidunderligt opbyggelige ved kristendommen og kirken? Jo, det skal vi bestemt også, men jeg kan med teksten her i dag ikke helt modstå fristelsen til at gribe fat i, hvilke tanker vi egentlig gør os om vores kirke. Fordi ordene fra Markus Evangeliet, der jo lyder hver eneste gang vi døber et barn, faktisk kan være en lille smule forførende og farlige. De kan, hvis man ikke passer på, være med til at lede én på vildspor i synet på kirken og kristendommen. Og dermed jo også i synet på Jesus.

Det er nok for de fleste meget nærliggende i mødet med disse ord at tænke på børn og barnesind og blive opfyldt af milde og positive tanker. Fordi man opfatter det lille barn som repræsentant for noget fint og rent og livsbekræftende. Selve livet i sin begyndelse, inden det begynder at blive præget af alt for megen dunkel virkelighed og blot helt umiddelbart træder frem. Men dermed strejfs man jo også af tanken om det skrøbelige ved at være så lille. For uanset hvor voksen og erfaren man bliver, bevarer man erindringen om den sårbarhed og ængstelse, der er forbundet med de tidligste år, fordi man jo hele tiden i en eller anden grad er i andres vold. Man er ikke herre over sit eget liv, men afhængig af andres velvilje og må blot forlade sig på, at den overmagt, man står i forhold til – forældre, lærere og andre, der sætter rammerne for den lille umyndige – vil én det godt. Som barn kan man leve i en besynderlig blanding af skrøbelighed og overmod, og ofte forbinder vi barnesindet med det helt spontant nærværende. Barnet er billedet på håb og kimen

til alt godt, og at Jesus tager børnene til sig og tilmed formaner os at tage imod Guds rige på samme måde som dem er noget, de fleste kan lide at høre. Det harmonerer ultimativt godt med mange menneskers livssyn, og folk elsker Jesu ord angående børnene. Der er bestemt også grund til at elske dem, men især hvis man gør sig umage med virkelig at forstå dem.

Jeg vil gerne her holde fast i skrøbeligheden, for det er dén, ordene først og fremmest handler om. De gør det klart, at selv i form af den mindste og mest hjælpeløse skikkelse bliver mennesket modtaget, fordi ingen lades udenfor. Og når disciplene reagerer, som deres kultur og samtidig foreskriver, og vil skubbe børnene væk som dem, der endnu ikke for alvor skal hverken ses eller høres – og da slet ikke, når deres mester og ledestjerne er til stede – får de at vide, at også disse mindste hører til. Men det vi skal huske er, at ordene jo ikke dermed udgør et smukt billede på barnesindet. De udgør et smukt billede på kristendommen, og det er lige nøjagtig denne forståelsmæssige kolbøtte, der er så vigtig at gøre, hvis man vil have indblik i den mere problematiske del af forholdet mellem folket og kirken. Danskerne og folkekirken. Der kan nemlig med vores ofte lidt romantiske syn på barnesindet opstå en forestilling om, at forholdet til Gud og kristendom i særlig grad har noget med enfoldighed at gøre. Dermed bliver kristendommen for nem og for billig at gå til, og man kan faktisk gå så langt som til at overveje, om selve barnedåben muligvis er et problem. Fordi barnedåben som selve porten til gudsforholdet skaber det indtryk, at dette forhold faktisk ikke rigtig kræver andet af én end et rent, fordomsfrit og uprøvet sind. Så er bevægelsen gjort, folkekirken består, og alt er på det tørre.

Jeg ved godt, at det kan nærme sig helligbrøde det her. Vi elsker barnedåben, Grundtvig elskede den, og den er en rodfæstet indiskutabel del af vores gudstjeneste. Men det skader nu aldrig at gøre sig tanker om det selvfølgelige, og lad os for en stund overveje, om barnedåben mon kan være med til at stå i vejen for en dybere forståelse af kirkens og kristendommens betydning. Lad os overveje, om barnedåben kan komme til at fremstille kristendommen som værende for lidt bevidst og for lidt forpligtende, idet den som sagt måske skaber en følelse af, at dette at stå i forhold til Gud først og fremmest har at gøre med troskyldighed. Det vil sige en tilstand uden fuldvoksen bevidsthed og ægte selverkendelse. Hvormed gudsforholdet reduceres til noget, der foregår nærmest helt uafhængigt af den enkelte og hans eller hendes tro. Ja, vel egentlig til noget, der minder betænkeligt meget om den såkaldte danske kulturkristendom, hvor man ser sig selv som del af noget, man ikke til daglig skænker mange tanker. Men blot passivt hviler i. Sat på spidsen kan man foreslå, at barnedåben faktisk kan ses som medvirkende årsag til, at det lunkne danske syn på kristendommen blot overlever årti efter årti i en folkekirke, der jo stadig står forunderligt robust. Barnedåben kan med andre ord være med til at skabe illusionen om en troende menighed.

Fordi den risiko eksisterer, er det blot endnu vigtigere, at vi forstår ordene fra Markusevangeliet rigtigt, for barnedåben skal naturligvis ikke ses som et problem. Den er i hele sin udformning og

ordlyd det smukkeste vidnesbyrd om, hvad kristendom er. Men det forudsætter, at man kan løsrive sig fra forestillingen om, at barnets uprøvede sind skulle være særlig berettiget til Guds omsorg. Det er jo ikke meningen, at vi modne og ansvarlige mennesker for at blive elsket af Gud skal forsøge at tvinge vores bevidsthed i retning af det naive og spontane. For selv om man kan mene, at dette faktisk af og til synes at være idealet i en verden, hvor kortsigtet udfarenhed ofte sættes højere end moden dannelse, skal vi huske, at religiøsitet har at gøre med bevidsthed og tanken om det onde og det gode. Og en erkendelse af at ethvert menneske helt uafhængigt af sine forudsætninger – som barnedåben viser os – er værdigt til at blive elsket af Gud. Værdigt til at blive rakt ud efter – den gamle, den unge og den helt lille. Guds række ud udsøger sig ikke det mest rene sind, men udøves for enhver, der har fået livet givet som del af en slægt med potentiale for at falde. Som dette har man fået noget at leve på, noget at efterstræbe, noget at håbe på og noget at tro på.

Det er ikke supergodt i samklang med tidens tone at udnævne små børn til at være del af en falden slægt, men det er i samklang med kristendom, hvilket jo er afgørende, når vi taler om synet på folkekirken. En af de begavede teologer i dette land skrev for nogen tid siden, at den, der vil bevare kristendommen med det argument, at den udgør et kulturelt og folkeligt samlingspunkt, i virkeligheden er med til at undergrave den. Den, der vil gøre kristendommen til et spørgsmål om kollektiv identitet og sammenhængskraft er med til at udhule selvsamme kristendom, fordi det personligt forpligtende gudsforhold drukner i hyldest af det fælles og kulturbevarende. På den måde kan kristendommen reduceres til det pæne bindemiddel, der skal holde sammen på befolkningen, og der er noget om snakken. Vi kan med al vores tale om kristne værdier og fællesskab bidrage til en mentalitet, hvor kristendom ikke længere handler om den enkeltes tro, men snarere om fællesskabets identitet. Jeg gør mig selv skyldig i det. Også jeg taler ofte om kirkens betydning som samlende kraft, og jeg står gerne ved det. Men jeg står også ved den fare, der er forbundet med det, og midt i denne farezone fremstår lige netop barnedåben som den sammensatte manifestation af, at mens det lille barn bliver til symbolet på det, der er så fælles, at man knap nok behøver at sætte ord på det, er det jo samtidig i allerhøjeste grad et individ. Et individ, der helt alene står i forhold til Gud – ikke først og fremmest som et lille barn, men som et menneske, der kan falde. Det er den alvor, vi ikke må tabe af syne.

Før eller siden må man jo i alt dette vende tilbage til den formulering, der er så central i teksten fra Markus Evangeliet, og som nogen af jer muligvis sidder med i tankerne nu. For Jesus siger jo faktisk, at **Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det.** Det lyder unægtelig som om, der er en meget stor kvalitet forbundet med barnesindet, da det i en eller anden forstand baner vejen til Guds rige. Det kunne lyde som en understregning af, at barnets sind næsten er overordnet den voksnes, og dette er just det farlige ved ordene. Forholdet til Gud bliver gjort til et spørgsmål om uskyld, hvilket kritikere af kristendommen kan bruge til at mene, at dette at være troende er det samme som aldrig at have forladt barnestadiet, idet man værger sig ved at se livets alvor i øjnene. Og fortalerne for kristendom kan lade sig fange i

illusionen om barnesindets forrang i forhold til Gud. Begge tankegange er skæve, for med ordene: Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det, menes der nok snarere, at ethvert menneske skal erkende, at den skrøbelighed, der kendetegner et lille barn, også kendetegner den voksne. Blot i en lidt anden form. Men den bliver ved med at kendetegne os, for vi kender jo stadigvæk til dette at mærke, at man ikke er herre over sit eget liv og må forlade sig på, at den overmagt, man står i forhold til, vil én det bedste. Men bevidstheden om overmagten er en anden, for mens barnet først og fremmest forholder sig til de mennesker, der bestemmer i dets liv, kan den voksne til fulde forholde sig til Gud.

Men de deler vilkår, børnene og de voksne, og at være i stand til at tage imod Guds rige er i sidste ende at kunne erkende sig selv som den der ligesom barnet er en forsvarsløs lille skabning med brug for at blive elsket og beskyttet. Det er at kunne erkende, i hvor høj grad man må leve sit liv i håbet om Guds nåde, fordi man ikke kan frelse sig selv. Når alt kommer til alt står man, hvor barnet står. Man ved ikke inderst inde ved, hvem man er, hvorfor man gør, som man gør, eller hvordan det hele skal ende, og man må lade det være op til Gud at bestemme, hvordan menneskelivet og det gode og det onde skal defineres. Den voksne kan med sin modenhed, beslutning og vilje tage sit ansvar på sig og udrette, hvad man skal, og den voksne kan bestræbe sig på at komme til klarhed over, hvorvidt man oprigtigt tror på det guddommelige herredømme og vil bestræbe sig på at adlyde det i kærlighedens tjeneste. Men både den voksne og barnet er og vil altid være del af samme faldne slægt, og derfor er de også fælles om at leve i absolut udleverethed til nåden fra Gud. Hans vilje til at række ud og vise vejen til sit rige. Den, der anerkender at være lige så skrøbelig som et lille barn, skal ikke blive hindret i at følge den vej. Den, der anerkender at være Guds skabning skal komme til ham. Amen.